

Паэзія Купалы-гэта квітнеючы і тагоўны сад, дзе сабраны водар Беларускай зямлі. Ю. Жура

ПРАГЛАСІЛІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦСЯ!

Літаратура і мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАУ БССР

№ 54 (1691)

Пятніца, 6 ліпеня 1962 года

Цана 4 кап.

У ВЯНОК ПЕСНЯРУ

НА РОДНАЙ ЗЯМЛІ

Урна а праках Янкі Купалы перавезена з Масквы ў Мінск і пахавана тут.

Ад родных ніў, ад роднай хаты,
Ад Беларускай зямлі,
Сябры, народа дэлегаты,
К Купале ў Маскву прыйшлі.
Масква была яму як маці,
Як і для ўсіх другіх сыноў,
Хто ў горкі час радзіму страціў,
Узяўшы ў палон вайной.
Ды сніў ён аб старонцы роднай,
Дзе слова любіць гучыць,
Дзе Свіслач свеціцца лагодна,
Дзе Нарач між лясю ільніц,
Дзе Мінск прыгожы, аднаўлены
Красуе ў летняй сіняе,
Дзе ў песнях радасных, натхненых
Душа паэтова жыла.
Зноў будучы родныя таполі
Над ім сцілацца і шумець,
К яму дзяўчаты прыйдуць з поля
І песняй будзе дэль зніець.
Прыдуць дзяўчаты і дзеці,
Вянікі і магіле пакладуць...
І так праз год і стагоддзі
Не зарэсць к Купале пуць!

Канстанцыя БУЙЛА

Песня Купалы

У глыб давераснёўскага сля
Яна прыйшла,
Як вецер свежы ў поле.
Не спеўшы намы вусны апыкла
Гарачай прагай
Лепшай долі.

Яе спявалі ў хатах чайнікі,
Тычкі харчавалі паясы, кашулі,
І з ёй упершыню мае бацькі
Людзьмі сабе адчулі.

Спявалі, помню,
Пілы ён у тон
І бухалі сякеры, нібы ў бубны,—
Адгуквалі «Народна», як заён —
Неўтаймаваны,
Гнеўны,
Бурны.

Я пад арышт браці —
І дарма.
Агітам гразілі —
Ды не ёй пужаці:
Яна была малічанка сама
І спявала панскія палаткі.

Я бачыў сон,
Той сон — срухлены свет.
А песня ўсё такая ж маладая.
Яна — купальская папараці цвёт,
Які на яе ў сэрцах расцігае.

Мікола АРЧКА

Я ВЕЧАР ПОМНЮ...

Я вечар помню: ў светлай зале
На сцэне — спайны наш пэст.
Яго гарачым выступленнем,
Здавалася, быў дом сагрэты.

Глыбока мне ў душу запалі
Жылыя творы песняра.
Яны жыццё мне асвятлялі,
Як пучыводна зяра.

Ён славіў партыю, Кастрычнік,
Грамлі падпалішчыкаў вайны.
І з песняй той перамагалі
Радзімы верныя сыны.

Пісьменнік-волат, сын Айчыны,
Ён ўсёй душой любіў народ.
Ён — гонар нашае Радзімы
І палымны патрыёт...

Я вечар помню: ў светлай зале
На сцэне — спайны наш пэст.
Яго гарачым выступленнем,
Здавалася, быў дом сагрэты.

Янка ЖУРБА

РАЗВІТАННЕ

Танкадоўчы апошнія кіламетры Беларускай зямлі, Янка Купала адышоў на грудок наля дарогі, павярнуўся на захад і доўга глядзеў на далёкую ў атні радзіму. Вусны паэта шпэталі словы, поўныя любові да свайго народа і нянавісці да ворага.
(3 біяграфіі паэта).

У ваддалі кілеў смяротны бой,
Палалі гарады і тлелі сёлы.
Грымелі паязды. З узнятай

Плыві семафор ля рэзк невясёлы.

І на асфальце чорнае шашы
Разбіты грузавік раскідаў коці,
А ў кожным сэрцы, кожнае душы
Праз край было і горычы, і

Мігалі пацямнелыя бінты
У вонках перапоўненых вагонаў,
І на сляпах перапынны драгты
Лавілі цені паветраных

Дзе скрыжыванне выбітых дарог
Людскіх патак паволь прапускала,
Знямогу, боль і роспач перамог
І выйшаў на грудок Купала.

Не заход глянцў і падняў руку,—
Там сонца дыск сцілаўся
Расстраляны,—
Сляза гарачая упала на шчэку,
І з сэрца рваўся заклік палымны.

І павярнуўся, і пайшоў на ўсход,
Панёў з сабою смутак і надзею.
Ён верыў: скрышыць найданы
Народ.

Панішчыць вылюдкаў і ліхадзеяў.
Зямля пачула слова песняра,
Яно вяло, на падзвігі ўзімала.
З сядзібы жонкай, з жонкага

Ішлі на фронт, — і з ім быў
Купала.

Станіслаў ШУШКЕВІЧ.

3 Аўтра спаўняецца 80 год з дня нараджэння вялікага народнага паэта Беларусі Янкі Купалы. Працоўная рэспубліка адзначае гэтую дату як сапраўднае свята Беларускай літаратуры, у гісторыі якой творчасць Янкі Купалы ўяўляе адну з самых бліскучых старонак і складае цэлую эпоху ў развіццё мастацкай культуры нашага народа. Да паўвека Янка Купала Беларуская літаратура не ведала такога яркага і магутнага таленту. Янка Купала з'явіўся першым вялікім паэтам нашай зямлі, які дастойна апеў барацьбу свайго народа і яго ўдзел у будаўніцтве сацыялізму.

Творчасць Янкі Купалы была ўзнята да жыцця на бурных хвалях першай рускай рэвалюцыі. З'яўляючыся глыбокім адлюстраваннем тагачаснага жыцця, той прадаў, якую шукаў і за якую змагаўся народ на барыкадах, вершы Янкі Купалы мелі вялізнае грамадскае гучанне. Праз радкі, у якіх апісвалася галечка і няволя Беларускага сялянства, рваўся магутны і грозны крык — «чалавек я, хоць мужык».

Янка Купала стаў змагаром за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне народа. Асноўнай тэмай яго творчасці ў дарэвалюцыйныя гады было жыццё сялянства, яго праца, быт і барацьба. Але ў сваіх творах паэт выступіў не як бестаронні быццёвыспісальнік, а як гнеўны выкрывальнік сацыяльнага зла. Раскрыўшы класавыя супярэчнасці паміж беднасцю і багаццем, заснаваў аснову купальскай паэзіі дасавецкага перыяду.

У многіх сваіх творах, як, напрыклад, у вершы «А хто там ідзе?», пра які М. Горькі гаварыў, што ён мог бы стаць на пазуны час гімна Беларускага народа, паэт намаляваў магутны вобраз прыгнечанага Беларускага народа, які нясе на хулах плячавую сваю крывіду і патрабуе «людзьмі звана».

У вобразе купальскага герояў знайшлі сваё праўдзёнае адлюстраванне лепшыя рысы нацыянальнага характару працоўнага Беларуса. Калі палітрэды Янкі Купалы паказвалі Беларускаму народу пераважна як пакутніка, дык Янка Купала паказаў яго ў першую чаргу як змагара. Паэт ўсёй душой верыў у сілы свайго народа, і гэтая вера акрыляла яго слова, надавала яму мужнасць і сілу.

Творы Янкі Купалы сагрэты шчырым пачуццём любові і самаахвярнай адданасці свайму прызначэнню. Але патрыятызм Янкі Купалы сацыяльна асасаваны. Нацыянальнае вызваленне Беларускага народа арганічна звязана ў творчасці паэта з барацьбой за сацыяльнае вызваленне працоўных. У яго паэтычных марах Беларусь паўставала свабоднай, багатай, шчасливой краінай. І калі Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя здзейсніла мары паэта, калі, дзякуючы левіскай нацыянальнай палітыцы, Беларусь атрымала сваю дзяржаўнасць і роўная паміж роўных уступіла ў сям'ю саветскіх сацыялістычных рэспублік, паэт стаў палымным песняром новай сацыялістычнай бацькаўшчыны.

Ужо ў першыя гады пасля вызвален-

ня Беларусі ад беларуска-акупанцый у вершы «На смерць Сцяпана Булата» паэт пісаў:

Забудзе ў славе буйнай,
Развіўшы залатаструну
Родны край адной камунай!

Для аднаўлення гэтай вялікай жэты пэст аддаў усе свае сілы і здольнасці. Усю сваю гарачую любові да радзімы. Ён выступіў з палымнымі заклікамі да саветскай моладзі павялічыць здыбную свабоду і ў грозную хвіліну стаць на яе абарону. З годнасцю за свой народ, за сваю свабодную Саветскую краіну Купала ў тым жа гадзі пісаў:

Беларусь на куче
У сваёй хаце села.
Чарка мёду ў рудэ,
Паірае смела.

Зборнік «Безназоўнае», у якім быў змешчаны гэты верш, паводле трагічнага азначэння Я. Коласа, «трэба разглядаць як мост, на якім Купала пераходзіць ад старой эпохі да новай».

Гады сацыялістычнай рэканструкцыі з'явіліся гадамі росквіту лірыкі Янкі Купалы. Паэт, бачачы поспехі працоўных, якія пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі самааддана будавалі сацыялізм, глыбока зразумелі гістарычную ролю саветскага народа. У вершы, названым «Дыктатура працы», паэт гаворыць аб жагнутай, жыццёспавяржальнай сле гэтай дыктатуры, якая зруйнае «культуру, хамства і далара» і пабудуе «для ўсіх вайкоў і пакаленняў» новае, светлае жыццё.

Да вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі Янка Купала быў пераважна паэтам сялянскай тэмы. У саветскія гады паэт усё часцей і часцей звяртаўся і да работніцкай тэматыкі. Сацыялістычнай працы, рабо-чых прысвечана паэма «Барысаў». Глыбока раскрыла паэт унутраны свет будаўніцтва сацыялізму ў вершы «Песня будаўніцтва». Паказваючы людзей, для якіх праца стала справай гонару, Я. Купала гаворыць іх вуснамі аб сусветна-

НАША СЛАВА

Пятро ГЛЕБКА

□

Янка Купала адгукаўся сваімі песнямі на кожную вялікую падзею ў жыцці Беларусі. Іаектыфікацыя сельскай гаспадаркі, якая каронным чынам мяняла вобраз Беларускага сяла, знайшла адлюстраванне ў такіх высокамастацкіх вершах Я. Купалы, як «Сыходзіш, вёска, з яснай явы», «Лён» і інш. У гэтых адносінах асабліва паназална паэма «Над ракой Арсай». Яна з'яўляецца адным з лепшых твораў Беларускай літаратуры, прысвечаных сацыялістычнай рэканструкцыі вёскі.

Паслаўляючы росквіт роднай Беларусі, Янка Купала быў натхнёным песняром дружбы народаў. У яго вершах няма пудоўных, глыбока працуючых радкоў, прысвечаных сталіцы нашай Радзімы Маскве, вялікаму рускаму і другім брацім народам Саветскай краіны.

З'яўляючыся палымным песняром Саветскай Радзімы, паэт штодзённа жыў клопатамі і інтарэсамі народа. Ён выступаў нямомым барацьбітом супраць фашызму і вайны, за мір і супрацоўніцтва народаў. Паэт з вялікай радасцю сустраў у 1939 годзе вестку аб вызваленні Заходняй Беларусі і ўз'яднанні не ў адзін Беларусі Саветскай дзяржавы, прысвечыўшы гэтай незабытай падзеі лічку вершаў «На захадне-беларускай матыцы».

Шчыра і сардэчна апеты ў паэзіі Янкі Купалы гераічныя паходы Саветскай Арміі, яе слаўная вызваленчая місія. Нямаючы цёплых слоў прысвечыў паэт мудрай Камуністычнай партыі, якая прывяла народы нашай краіны да светлага жыцця. З імем партыі ў сэрцы Янка Купала пісаў свае апошнія творы, калі наша Радзіма вяла гераічнае змаганне супраць нямецка-фашысцкіх поўначу. Янка Купала пакінуў нам невялікі зборнік вершаў, напісаных ў час Вялікай Айчыннай вайны. Кожны з іх — гэта агонь вялікага і гнеўнага сэрца, якое так моцна любіла свой народ і так моц-

на ненавідзела ворага. Паэт заклікаў народ да зброі, да безлітаснай барацьбы з гітлераўскімі захопнікамі. Палымнымі радкі паэта, прысвечаных партызанскай атрады Беларусі, натхняючы народ у яго свяшчэнным змаганні за сваю Радзіму.

Янка Купала не дажыў да перамогі саветскага народа над фашызмі варавамі. Але ён прадбачыў гэтую перамогу і кляўся да яе. Восі, чаму, з'яўляючыся песняром барацьбы супраць царызму, песняром сацыялістычнага будаўніцтва, Я. Купала з'яўляецца і песняром нашай перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне.

Творчасць Янкі Купалы — гэта творчасць пырочкіх грамадскіх матываў і перажыванняў. У цэнтры яе заўсёды стаіць чалавек працы. Лірычны герой паэта заўсёды нясе ў сабе пачуццё высокай чалавечай годнасці, ён высакародны і працавіты, ён прасякнуты любоўю да свабоды і радзімы і ў ім іх тату на лобі падзвігі. У гэтым і заключалася неўміручасць і вечная свежасць паэзіі Я. Купалы. Яна мнагагранная, як рэчывасць, і глыбокая, як мудрасць народа. Будучы праддзівам і яркім адбіткам свайго часу, яна пераапісваецца і з нашай сучаснасцю і з нашай будучыняй. І таму так актуальна, прыносячы нам вялікую радасць, гучаць і сёння, у перыяд разгорнутага будаўніцтва камунізму, купальскія радкі:

У Масквы, з Крамля «даю ўдумнай,
Усенароднай, чалавечай,
Праз поле, поплавы, буруны,
Ідзе, таварышчы, камуна
На свеце ішчэ ўзвекавечы!

Усім сваім, нарэшты творчасць Янкі Купалы ўваходзіць у жыццёны пласты народнага жыцця, у чыстыя крыніцы народнага слова. Яна з'яўляецца яркім выразам думкі і нацыянальнага вобліку нашага народа. І поруч з гэтым, будучы сапраўды нацыянальнай, творчасць Янкі Купалы даўно перарасла ўжо нацыянальныя межы. Дасягнуўшы ў саветскія гады свайго найвышэйшага росквіту, яна заняла пачаснае месца ў скарбніцы паэтычнай культуры народаў СССР і стала агульначалавечай з'явай.

ХРОНІКА КУПАЛАЎСКИХ ДЗЕН

4 ліпеня адбылася навуковая сесія Акадэміі навук Беларускай ССР, прысвечаная 80-годдзю з дня нараджэння народнага паэта БССР Янкі Купалы.

Сесія кароткім уступным словам адкрыў акадэмік АН БССР народны пісьменнік Беларусі М. Ц. Лынькоў.

Удзельнікі сесіі заслухалі даклады старшых навуковых супрацоўнікаў Інстытута літаратуры АН БССР В. Ул. Івашына «Янка Купала — народны паэт Беларусі» і М. Г. Яроша «Янка Купала — пісьляр сацыялізма», старша навуковага супрацоўніка Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР С. Н. Майхровіча «Творчасць Янкі Купалы і Беларускае фальклора».

На сесіі АН БССР выступілі ўрацкі пісьменнік С. А. Крыжановскі і ленинградскі пісьменнік П. С. Кабарэцкі.

У рабоце сесіі АН БССР прынялі ўдзел сакратар ЦК КПБ В. Ф. Шаўра, намеснік Старшыні Савета Міністраў БССР І. Ф. Кіліаў, загадчыні аддзела ЦК КПБ М. Ф. Каліч, М. М. Машкоў.

Учора ў памяшканні Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны 80-годдзю з дня нараджэння народнага паэта БССР Янкі Купалы.

Вечар адкрыў уступным словам Мандрат Крапіва.

З дакладам аб жыцці і творчасці Янкі Купалы выступіў Пятро Глебка.

У заключэнне вечара артысты Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы паказалі спектакль «Паўліна».

Выкананнем Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных перайменавана парк імя 30-годдзя БССР у парк імя Янкі Купалы.

РУСКАЯ, УКРАЇНСКАЯ, ГРУЗІНСКАЯ, БАЛГАРСКАЯ, ПОЛЬСКАЯ, ЧЭСКАЯ, КІТАЙСКАЯ, НЯМЕЦКАЯ, АНГЛІЙСКАЯ... — НА ГЭТЫХ І НА МНОГІХ ІНШЫХ МОВАХ НАРОДАЎ СВЕТА ГУЧЫЦЬ СЕННЯ СЛОВА ЯНКІ КУПАЛЫ.

Зі злыым народам

Кандрат КРАПІВА

КВЕТКА ШЧАСЦЯ

80 год таму назад у хаце беззямельнага беларускага селяніна нарадзіўся чалавек, якому суджана было стаць горадскай беларускай літаратуры, выказнікам дум і пачуццяў свайго народа.

З думкай аб шчасці пазіт выбіраў сабе літаратурнае імя. На Купалле, лаводзе народнага павер'я, расцвітае чароўная кветка, якая робіць шчаслівым таго, хто яе знайдзе. Толькі не аб сваім асабістым шчасці марыў пазіт. Сваё шчасце ён бачыў у шчасці народа. Аб гэтым ён марыў, дзелаў гэтага жыў, за гэта змагаўся сваім натхнёным паэтычным словам.

Шчасце так рэдка над светам усходзе;
Усё ж досыць бывае меці
хоць мала, —
Долю каб бачыў у родным народзе,
А быў бы шчаслівы Янка Купала.

Перад тым, як выйсці ў паэтычны паход за лепшую народную долю, будучы пазіт пазнаў ас, горку, не сваім жыццёвым вопыце. Дзевяці разоў пераездзіў бачка пазіт з аднаго месца на другое, шукаючы прытулку і працы на памешчыцкай зямлі. І разам з ім, часта босым ідуць за павозам, чароўна будучы пазіт. Яго думка чалавечыя на людзі жадае і скары, поўнілася народным гнёвам, супраць прыгнётаў і прыгнётаў, працягваў характэрна народныя песні і казкі, у якіх адлюстраваліся гістарычныя лічбы народа і яго справядлівыя мары аб лепшай долі. І калі пазіт прыйшоў пара сказаць сваё слова ад імя народа, а пара гэта супала з магутнай рэвалюцыйнай хваляй, слова гэта было вяржым, гарачым, поўным высокага грамадзянскага пафосу і сацыяльнага эмансцыпавання.

Гэты пачынаючы пазіт быў мудрым сталым чалавечым, які ведаў, куды яму ісці і за што змагацца. У першым жа сваім вершы «Мужык» Янка Купала закліпае, што ён ганарыцца сваім працоўным паходжаннем, што ён век застаўся верным працоўнаму народу, абаронцам яго інтарэсаў. І гэта сваё ўрачывае абяцанне стрывае ў лікіх пазіт.

У многіх сваіх творах Янка Купала малюе яркі вобраз гэтага мужыка — чалавека з мазольнымі рукамі і высеканымі пачуццямі, пастаўленага ў нечалавечы ўмовы. Гэты мужык усіх корміць і адрабавае, будзе касцёлы і палацы, а сам гібе ў нястачы, ходзіць у падрыванай сям'язе і жыве ў курнай халупе.

Такога здэку больш нельга цягнуць, — рабіў вывад працоўны чалавек, убачыўшы сябе ў частым і прудым лютым купальскай пазіт.

У выдатным вершы «А хто там ідзе?» пазіт з вялікай мастацкай сілай выказаў, чаго хоча яго халейны герой — беларускі народ, які ўсёсвядоміў ён сваё беспраўнае становішча. Ён хоча «людзкім звацца» і гатуе на барацьбу за сваё чалавечыя правы. Складаючы свае цудоўныя песні-думкі, свае выдатныя пазіты, якія, як «Курган» і «Бандароў», у якіх гучыць усё той жа пратэст супраць сацыяльнай несправядлівасці, Янка Купала адрасоваў іх не кожнаму аматару пазіт. Ён накіроўваў свае творы толькі ў тую адрас, знаходзячы верны шлях да сэрца працоўнага чалавека.

Я не для ас, паны, о не!
А я для бедных і загнаных,
Я з імі мучуся ўраўне.

У адных закут з імі кайданак...
Я не для ас, паны, о не!
Дарэзальніцкая пазіт Янка Купала — гэта густак болі і крыўды за працоўны народ, гарачы заклік на барацьбу за волю і долю.

Зусім на іншы лад настроіў пазіт сваю ліру, калі убачыў свой народ вольным ад сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту, роўным сярод роўных у брацкай самі сабеці народзе.

Тэма шчасця па-ранейшаму займае асноўнае месца ў яго творчасці, толькі шчасце, якое было марай, стала рэальнасцю. Замест песень жалбы і пакаты загаласі пазіт шчасця для працоўных, гімны стваральнай працы. Пазіт услужае веліч справы, якія здзяйсняе савецкі народ, мудрасць нашай Камуністычнай партыі.

Сягоння з народам шчаслівым Я сцяга святкую ўрачыста, — гаворыць пазіт у адным з сваіх вершаў.

У савецкі перыяд пазіт Янка Купала сцягнуў далей за межы Беларусі. Сам пазіт адчувае сябе сінім і гарачым патрыстам не толькі беларускага народа, але ўсё савецкай краіны.

Усё большае месца ў яго творчасці займае дружба на родзе. Ён жыве цікавіцца гаспадарчым і культурным здабыткамі брацкіх распушч. Глыбока

працуе творы прысвечаны ён вялікім сынам брацкіх народаў — Шота Руставелі, Тарасу Шаўчэнку, Максіму Горькаму, Джамбулу, Сулейману Стальскаму.

Магутны талент Купала развіваўся і мужна пад дабравольным уплывам вялікай рускай літаратуры, пад уплывам слаўнага песняра ўкраінскага народа Тараса Шаўчэнка. Асаблівае значэнне для маладога Янка Купала меў мадэльна падтрымка, цёплы водзавы аб яго пазіт Аляксея Максімавіча Горькага, якому Купала быў удзячны ўсё сваё жыццё.

Цяжка ў поўнай меры ацаніць усё тое, што Янка Купала і яго друг народны пазіт Якуб Колас зрабілі для развіцця беларускай літаратуры, беларускай літаратурнай мовы, для абуджэння класвай і нацыянальнай свядомасці працоўных Беларусі.

Разам з мільёнамі чытачоў за межамі нашай рэспублікі, разам з іншымі народамі нашай краіны беларускі народ ушаноўвае пазіт свайго вялікага пазіт, глыбока удзячы яму за ўсё добрае, што ён зрабіў для народа, за яго неўміручыя творы, за вялікі ўклад у развіццё беларускай і ўсё савецкай літаратуры.

Міхаіл Іванавіч Калінін уручае ордэн Леніна Янку Купалу, (1939 г.).

Пятрусь БРОУКА

ЁН ПОВАЧ З НАМІ

Калі мне было восем год, я ўпершыню прычытаў вершы Янка Купала. З таго часу яны са мною не ўсё жыццё. Вершы Купала дапамагалі мне ведаць, што такое шчырыя, што такое суровыя, што такое развіццё са сваім людзім, што такое савецкая суровасць з ім, гута-рыццэ, выслухоўваць яго сардэчныя парадзі. Ды хіба я адзіны такі? Кожны з нас, каму выпала яму ў горы, невучылі га-

нарыцца ягонымі паспелымі.

Яны ж дапамагалі мне ў маёй паэтычнай даро-зе.

Я шчаслівы, што мно-га год ведаў Янку Купа-ла. Часта дэводзілася сустракацца з ім, гута-рыццэ, выслухоўваць яго сардэчныя парадзі. Ды хіба я адзіны такі? Кожны з нас, каму выпала яму ў горы, невучылі га-

прысці ў літаратуру пры яго жыцці, быў яго шчырым прыхільнікам і вучнем.

У суровыя гады Вялікай Айчыннай вайны мы развіліся са сваім людзім, настолькім, але савецкі вобраз яго, яго неўміручыя словы назаў-сёды ў нашых сэрцах. Янку Купалу, калі ён адышоў ад нас, прыту-

ліла вялікая, братняя руская зямля. У гэтыя дні ён знайшоў спакой на сваёй роднай зямлі, якой аддаў сваё палі-мняныя думы і словы. Ён побач з намі! Нам ад гэтага лідэра ця-плым не сэрцы. Здаецца, што ён бачыць і чую, як высока-высока ў арлі-ным узлёце ўзнімаюцца любімыя ім родны на-род.

ВЕЧНА ЖЫВЫ

Леон КРУЧКОЎСкі

Ёсць два шляхі да савецкай велічы пазіт. Адзін — гэта ўздзеі высокіх, смелых і новых думак, якія раскрываюць невідомыя да гэтага тэатры чалавечыя душы, складанасць чалавечыя лёсы. Другі — гэта выказанне пачуццяў, спадзяванняў і імкненняў свайго народа, глыбока душэўная ад-насць з масамі, якія патрабуюць свайго галасу.

Шляхі, як бачым, розныя, аднак ў аснове сваёй выдчуць да адной і той жа мэты: да творчасці, каштоўнай і патрэбнай мільёнам людзей, да творчасці, якая хвалюе мільёны сэрцаў і розумаў.

Творчы шлях Янка Купала, які і большасць выдатных славянскіх пазіт, быў шляхам той велічы, якой дасягае пазіт-грамадзянін, палыміны выразнік най-глыбейшых пачуццяў і думак свайго на-рода, жывой праўды яго долі, яго лёсу, яго імкненняў да светлага і шчаслівага жыцця.

Доля беларускага народа на працягу многіх пакаленняў была найпакруцейшай у нашай частцы Еўропы, а яго песні — надзвычай шчырымі і мілагучнымі. Абедзве гэтыя крыніцы і нарадзілі пазіт Янка Купала, не напружаны драматызм і чароўную лірыку, пазіт бунтарства і пазіт найтанчэйшых зрухаў ду-шы простага добрага чалавека.

Стваральніку «Мужыка» выпала га-лоўная роля ў станаўленні новай бела-рускай літаратуры, у абуджэнні рэвалю-цыйнай свядомасці народа і фармаван-

ні яго духоўнай культуры.

Гэты два таму на-дзвычайна некалькі тыдзень на доне цудоўнай беларускай прыроды. Меў тады магчымасць сустрэцца з многімі правамі пачырай пават, якой акружыў беларускі народ свайго вялікага пазіт. З'ява гэтая не мае нічога агульнага з тан званай «папулярнасцю», якой суча-шчаюцца многія заходнія пісьменнікі, «папулярнасцю», якая здабываецца крыклівай рэкламай і буржуазным спа-абам і якая мяняецца разам са смер-цю пісьменніка, а народна і значна ра-ней.

Падобная небяспека не пагражае та-кім майстрам, як Янка Купала ў Белару-сі, Канапацкім — у Польшчы, Някра-саў — у Расіі, Шаўчэнка — на Украіне. Іх паэтычная веліч навечна застаецца ў памяці народа. І не толькі застаецца, але і ўзрастае з пакалення ў пакаленне, з пашырэннем удзелу народных мас у стварэнні нацыянальнай культуры.

Ёсць у гісторыі літаратуры класікі двух планаў: класікі фармальнай даска-наласці, майстры прыгожага слова, якіх знаюць па імёнах і мала або зусім не чытаюць, і класікі, якія былі не толькі майстрамі народнай мовы, але, перш за ўсё, духоўнымі выразнікамі народнага лёсу, класікі, якія жывуць вечно і заў-сёды прысутнічаюць у жыцці сваіх на-родаў.

Янка Купала — імяна такі, вечна жывы класік беларускай літаратуры.

Гэты два таму на-дзвычайна некалькі тыдзень на доне цудоўнай беларускай прыроды. Меў тады магчымасць сустрэцца з многімі правамі пачырай пават, якой акружыў беларускі народ свайго вялікага пазіт.

З'ява гэтая не мае нічога агульнага з тан званай «папулярнасцю», якой суча-шчаюцца многія заходнія пісьменнікі, «папулярнасцю», якая здабываецца крыклівай рэкламай і буржуазным спа-абам і якая мяняецца разам са смер-цю пісьменніка, а народна і значна ра-ней.

Падобная небяспека не пагражае та-кім майстрам, як Янка Купала ў Белару-сі, Канапацкім — у Польшчы, Някра-саў — у Расіі, Шаўчэнка — на Украіне. Іх паэтычная веліч навечна застаецца ў памяці народа. І не толькі застаецца, але і ўзрастае з пакалення ў пакаленне, з пашырэннем удзелу народных мас у стварэнні нацыянальнай культуры.

Ёсць у гісторыі літаратуры класікі двух планаў: класікі фармальнай даска-наласці, майстры прыгожага слова, якіх знаюць па імёнах і мала або зусім не чытаюць, і класікі, якія былі не толькі майстрамі народнай мовы, але, перш за ўсё, духоўнымі выразнікамі народнага лёсу, класікі, якія жывуць вечно і заў-сёды прысутнічаюць у жыцці сваіх на-родаў.

Янка Купала — імяна такі, вечна жывы класік беларускай літаратуры.

СОНЦА УЗЯУШЫ АГНІСТАЕ У РУКІ...

Васіль ІВАШЫН

Засцілае, я б зняў на зямлю і масціў бы ім новы тасцінец Цераз родную ніву сваю.

Сонца ўзяўшы агністае ў рукі,

Што гарыць над базмерам паўдзю, Я па млечным тым шляху без мукі Чалавека да шчасця быў.

(«Песня толькі»)

Чытача захапляе ў лірыцы Купала палёт думкі, ён размахае, яе маштабнасць. Пазіт звяртаецца да сонца і зораў, моладзі, небу, зямлі і прастору, усяму сусвету за шчасце роднай Белару-сі. Ён гатуе паклікаць на да-памогу сабе магутныя сілы пры-роды, маланку і гром, каб раз-будзіць народ.

Але не думайце, што Купа-ла — пазіт абстрактных раман-тычных мар і парыванняў. Ён увесёліўся. Яго мастацтва аб-галушчана рэальнасцю, з рэаль-най рэальнасцю. Купала адкры-вае пазіт ў самым жыцці. Ён улавае адзідушную зольнасцю пасцігаць «непасцігную быту красу». Рамантычнае маштаб-насць паэтычнага мыслення ў Купала заўсёды жыве побач з рэалістычнай канкрэтнасцю ад-люстравання. І самае галоўнае — галас пазіт ва ўсіх тва-рах зліваецца з галасам народ-нага сэрца.

Купала — пясняр народны ў самым лепшым, у самым высо-кім значэнні гэтага слова. Як дрэва ўбірае ў сябе сон і зямлі, так і пазіт яго ўбіраў у сябе глыбокі лярвям, шчырасць, ме-дзінасць народнай песні, ба-гацце і рытм і ітананій, эс-тэтычныя народныя ўфёленні. Парывіўшыся з духоўнай куль-турнай народа, яна арганічна ўспрыняла сам паэтычны лад народнага мыслення, яго воб-разнасць, народнае разуменне мастацтва, красы, прыгожасці. З чым толькі ні паравноўвалі пазі-т песню, але ні ў кога вы не знайдзеце такога параўнання, як у Купала.

Плыве гэта песня ка мне і ў сэрцы звініць, як каса ў траве.

Вось гэта целаснасць і непа-спрыяльна і светаразумення, бадай, самая каштоўная, самай

выдатная якасць Купала як ма-стака. Намінога знаходзіцца піс-мэнніку, які б з такім пра-нікнёным рэалізмам, як ён, змаглі выказаць неспасроднае пачуццё народнай масы, яе ім-кненні, жаданні, мары аб свабод-дзе, аб шчасці, аб лепшым бу-дучым. Не выпадкова М. Горкі назаў славуты верш Купала «А хто там ідзе?» народным гімнам беларусаў. Ён бачыў у купалаўскім закліку «людзкім звацца» сімвал часу, выяў-ленне гуманістычных ідэалаў абуджанага рэвалюцыйнага народа.

Купала бліскава валодаў ма-стацтвам — «рабіць паэтычным самымі прыватныя прадметы». Не толькі прырода, ахвяне-настрыманы рамантычны па-рыты да свабоды, героіна ама-гані, але і праца, і штодзёныя побыт народа ўзяты ў яго тва-рах на ўзровень самай высокай пазіт. Купала адкрыў пазіт душы простага чалавека, свёр-дзіў яго права быць гаспадаром жыцця. Больш таго, ён разам з Коласам «адкрыў» для ўсёго свету беларускі народ, яго на-цыянальны характар, яго літа-ратуру.

Данастрычкіца пазіт Янка Купала — гэта надзвычайна яркі, праўдзівы лятнік эпохі, ма-стацкае лютра народнага жы-цця, у якім адбіліся і пакаты на-роднага сёла, і выбух народнай сілы, іх воля да ба-рацьбы. Пратэст лярвочкіх на-родных мас супраць заняволен-ня чалавека, супраць эксплуата-цыі, сацыяльнага і нацыя-нальнага прыгнёту — вось што жывіла купалаўскі рэалізм, на-паўняла яго магутным рэвалю-цыйным пафасам.

Савецкая эпоха ўбагаціла творчасць Купала, дала ёй но-вы змест і напрамак. Пазіт, які ў змрочныя часы царызму шу-каў шлях да існай долі і волі народа, да светазарнай праўды, цяпер знайшоў яго. Ён зраўне-меў, што праўда народа і яго праўда — гэта дзейная праў-да.

«...Хлебам-соллю сустрачаў народ лярвочку праўду. І я гэтай праўдзе візла, шчыра па-кланіўся! — кепска ці добра — праспяваў ён сваё родныя песні.

РОДНЫ І БАІЗКІ

Мы, беларускія пісьменнікі, вы-казваем сваё пачуццё любі і па-вагі да вялікага пазіт беларускага народа — Янка Купала. 80-годдзе з дня яго нараджэння шырока адзначаецца і ў нас, у Народнай Рэспубліцы Беларусь. Не раз нашы пазіт пераказвалі яго вершы, якія так гарача заклікалі наш на-род на барацьбу супраць рабства і прыгнёту ў мінулым.

Яшчэ яго «Успрыя» пранімае ў 1910 годзе ў Беларусь у асрод-дзе дамакрэтычна настроенай ін-тэлігенцыі. У гады пасля Кастры-чніцкай рэвалюцыі Янка Купала пі-

ша і працуе як савецкі пісьмен-нік. Наша рэдакцыя Беларускай ліч-дуга пасля гэтага, да 1944 го-да, была ў лагунгах фашысцкага рабства. Але напераконт усім цяж-касцям, савецкая літаратура шы-рока распаўсюджвалася і чыта-лася ў нас як у арыгінале, так і ў перакладзе. Я памятаю, як у 1939 годзе ў Сафіі на літаратурным ве-чары адна студэнтка з энтузіяз-мам чытала на беларускай мове верш Янка Купала «Дзень добры, Масква, як вясна, маладая!».

Нашы мовы блізкія, блізкія і нашы сэрцы, а таму ўсе зразумелі і працуюць як савецкі пісьмен-нік. Наша рэдакцыя Беларускай ліч-дуга пасля гэтага, да 1944 го-да, была ў лагунгах фашысцкага рабства. Але напераконт усім цяж-касцям, савецкая літаратура шы-рока распаўсюджвалася і чыта-лася ў нас як у арыгінале, так і ў перакладзе. Я памятаю, як у 1939 годзе ў Сафіі на літаратурным ве-чары адна студэнтка з энтузіяз-мам чытала на беларускай мове верш Янка Купала «Дзень добры, Масква, як вясна, маладая!».

Нашы мовы блізкія, блізкія і нашы сэрцы, а таму ўсе зразумелі і працуюць як савецкі пісьмен-нік. Наша рэдакцыя Беларускай ліч-дуга пасля гэтага, да 1944 го-да, была ў лагунгах фашысцкага рабства. Але напераконт усім цяж-касцям, савецкая літаратура шы-рока распаўсюджвалася і чыта-лася ў нас як у арыгінале, так і ў перакладзе. Я памятаю, як у 1939 годзе ў Сафіі на літаратурным ве-чары адна студэнтка з энтузіяз-мам чытала на беларускай мове верш Янка Купала «Дзень добры, Масква, як вясна, маладая!».

гэты верш і бурна яму апладзіра-валі.

Сёння ў Народнай Рэспубліцы Беларусь імя Янка Купала з'яе слава вялікага савецкага пазіт. Ён увайшоў у блізкі, як свой у свядомасць беларускага народа, звязанага братняй дружбаю з на-родам Савецкай Беларусі.

Ангел ТОДАРАЎ, сакратар Саюза беларускіх пісьменнікаў, галоўны рэ-дактар часопіса «Беларуская савецкая дружба».

Дубы ў наваколлі Вішніні, дзе нарадзіўся і правёў дзіцціны гады народны пазіт.

Фота А. ДЗІТЛАВА.

Сэрца мільёнаў

гүттаржү-вёй-ён

У ВЯНОК ПЕСНЯРУ

НЕ ЗГАДАЛА МАТУЛЯ

«Кукавала зязюля
у зялёным лесе,
не згадала матуля,
што выйдзе з Алесі».

Я. Купала.

Кукавала шэра зязюля
у зялёным лесе спазаранку.
Гадвала родная матуля
Дарагога свайго сына Янку.

Гадвала, часта напавала
пра лугі зялёныя і толі.
І пад песню раз у раз гадала:
А якая ж будзе ў сына доля!

Ці прыведаць дзетку-малалетку,
Ці памогучу яму ў горы людзі.
А мо знойдзе папараці шатку
І навеі ён шчаслівым будзе.

Так гадала маці дні і ночы,
А гды ішла сабе паволі.
Сын да кінца дужа стаў ахвоці
І да казак аб жыцці і волі.

Ён пазнаў бяду людскую раню,
Бачыў змалку сумныя палеткі,
Ды не стаў шукаць у ноч на Яна
Той шчаслівай папараці-кветкі.

Як узрос, дык стала цесна ў хаце.
Ён пайшоў у свет перою весняй
І за шчасце... не згадала маці,
Стаў змагацца баявою песняй.

Папале тая песня птушак
І дагучы кружыць на прасторы.
Быць ёй вернай для народа
Служкай, Пакуль свецаць над зямлёю зоры.

Сяргей БАНДАРЭКА

Мінск,
Саюз пісьменнікаў

У ступак Калмыкі гучаць песні
вясёлыя беларускіх зямлі.
Яны Купалы, Калмыкі знаюць
І любяць Янку Купалу як палымя-
нага зматэра за шчасце бедных
і гаротных, за перамогу праўды
на зямлі. Калмыцкія пісьменнікі
ад усяго сэрца вішучою беларускі
народ з 80-годдзем з дня
нараджэння яго слаўнага сына,
бессмяротнага пісьменніка
Яны Купалы.

Пё даручэнню пісьменнікаў
Калмыкіі КАЛЯЕВ.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

Калмыкія Эліста.

НАПЕРАД, У СВЕТАЛЕ ЗАЎТРА

Янка Купала...

У адным імёні гэтым колькі
прамыслай пазіі, хвалючай, як
жыццё, бліжэйшай, як прасторы
свету, радаснай і сцяговай, як
сонны раёк вяснянай і бес-
смяротнай, як вечны і бессмярот-
ны народ.

Меў вялікае сэрца пазі. Яно
ўмяшчала ўсе колішнія крывы
народа, яго спадзяванні, яго веру
у лепшую будучыню, яго радасці,
яго смутак. У гэтым сэрцы, якое
заўсёды білася разам з сэрцам
народа, нараджалася, выкрыва-
лася, змянялася незвычайнае
купалаўскае слова, гэтае, бі-
чучае, поўнае палючай нянавіс-
ці да ворагаў чалавечага шчасця,
гучнае, як медзь набатнага звону,
што кліча на барацьбу, то поўнае

ласкі і любасці, мяккае, задуш-
нае, услаўляючае жыццё чалавека,
яго працу, яго светлы розум, яго
змагацца за волю, за
лепшую долю.

Як на крылах, узнялося купалаў-
скае слова, калі справядлівыя ма-
ры народа аб сапраўдны чла-
вечы шчасці зацвярдылі і пера-
варыліся ў жыццую рэальнасць.
Купалаўскае слова ўсплывала ге-
раічным подзвігам народа—і ў мір-
най працы і ў барацьбе з лютымі
ворагамі-законнікамі.

Купалаўскае слова памагала на-
роду жыць і тварыць. Яно несла
праўду аб нашым народзе, аб
яго подзвігах, яго славе за рубі-
жы нашай Радзімы.

Пазіія Яны Купалы, не адры-
нуўшы ад зямлі, ад штодзённых
падзей і клопатаў, у той жа час
была заўсёды накіравана наперад,
у светлае заўтра, у бліжнюю і да-
лекую будучыню. Хто не памятае
яго чуждоўных радкоў:

...Дыя вясёлы дуніўце новых
мечаваных ясных.

Гэта запавядае не толькі для ма-
ладага пакалення, але і для ўсіх
нас, для ўсяго народа. І хіба на-
род наш, ствараючы новае, няба-
чанае жыццё ў гісторыі грамадства,
не адкрывае ўсю свету, усю
чалавечы гэта нечужбыя ясны-
сці, ясныя камунізму!

Слова пазіі!

Слова яго бессмяротнаму сло-
ву!

Яго вершы—музыка

Л. АЛЕКСАНДРОВСКАЯ,
народная артыстка СССР

яна пераносіць нас у жыццё
каляскаў, і нам разам з «бры-
гадзірамі і дзяржмаі... Сідэна-
мі, Пецыкамі, Васілі... Зосімі,
Стасімі, Касімі...» пад гармо-
нік, што «грас, грае», хопі-
ца «даць дыхну, жару, «Сербі-
янку». «Польку» шарыць!».

Пра што б ні пісаў Янка Ку-
пала — усё пецца, усё гэта —
ПЕСНЯ! Песня любові, партызан-
скай, працы, Радзімы. А як
узбройвала нас у барацьбе з
фашыстамі гнейнае:

Партызаны, партызаны!

Беларускія сыны!

За няволю, за кайданы

Рэжце гітлераў паганых,

Каб не ўскрасіў век яны.

Гэтая песня стала сцягам на-
родных жніўцаў.

Яна натхніла кампазітара
Я. Шапкіна і калектыву Беларус-
кага опернага тэатра на
стараніне «Алеси» («Дзячынна
з Палесся») — першай савец-

кай оперы пра партызан Вялі-
кай Айчыннай вайны.

Цяжка пералічыць усе песні,
якія спяваюцца на словы Яны
Купалы. Гэта і «А хто там
дзе?», і «І вецер, і сонка, і я»,
і «А зязюлька кукавала», і мно-
га-много іншых.

Памятаю, была я ў Купалы ў
гасцях. І ён папрасіў мяне пра-
чытаць яму яго пераклады на
беларускую мову вершаў Тара-
са Шаўчэнка. А потым, па яго
прасьбе, я чытала творы Тараса
Шаўчэнка на ўкраінскай мове.
Падтрымліваючы ўсё гэта, ён
уважліва слухаў, і буйныя слё-
зы цікалі па яго шчоках...

Як і ўкраінскі Кабарэ, Купа-
ла ўсё сваё істотнае, усё сваё
творчасцю жыў з народам.

У час тае сустрэчы я зразу-
мела, чаму творчасць Яны Ку-
палы так пранімае ў душу, так
хвалюе. Яна прасягнута сардэч-
насцю, шчырасцю, глыбінёй.
Вось чаму вершы Купалы —
гэта музыка. Вось чаму іх хо-
чацца пець!

НЕВЫЧЭРПНАЯ КРЫНІЦА

Г. ГЛЕБАУ,
народны артыст СССР

Вельмі многа даў нацыяналь-
наму тэатру і беларускім актёрам
Янка Купала. Яго творы «Паў-
лінка», «Рэвалюцыя», «Прыма-
нік», драматычныя павы «Магіла лова», «Бандэ-
ра» і іншыя творы памагалі нам глыбей пазнаць жыццё
народа, яго слаўную і мужную гісторыю, лепш зразумець
яго назірае і расчараванні, радасці і пакуты,
думкі і мары.

Сувязнае вырашэнне «Паўлінкі» (рэжысёр
Л. Літвінчук) адназначна гэтае жыццё
паўнакроўнае жыццё ў нашым тэатры, вы-
клікала розныя думкі, гарачыя спрэчкі ў кы-
тэатры і тэатразнаўцаў. Савецкі глядач адка-
заў на гэтую спрэчку вельмі выразна. Горача
ўхваляючы выдатную купалаўскую камедыю,
ён прыклінаў паставіць і да спектакля 515
яго паказаў у Мінску і ў Маскве, у Кіеве і
Ленінградзе, у Віцебску і Гомелі, у многіх га-
радах і калгасах нашай краіны — ці ж гэта
не сведчанне мастацкай трыумфальнага твора, яго
шырокага прызнання?

Спектакль прышоў да сэрца глядачам, і
мы, яго ўдзельнікі, удзячы за пашану да на-
шай сімпляі, шырай працы над купалаўскімі
творамі, якія акрылі актёраў багаццем
унутранага свету, праўдай перажыванняў.

Для нас зусім ясна выключнае грамадскае,
сацыяльнае значэнне твора. У ім знайшлі са-
васоблівы адбітак рэвалюцыйнага зруху 1905
года, змагацца за права «людзкіх
завяч», за сонечнае светлае жыццё.

Глыбокі сацыяльна-палітычны сэнс «Паўлін-
кі» (песні і спектакля), нам здаецца, вельмі
трапіна падкрэслена ў словах Якіма Сарокі,
які Паўлінка перадае Агце. «У нас, кажа,
усё ідзе не так, як трэба... Сляпыя, кажа, усё
сляпыя. Адзін над другім не маюць ніякай лі-

тасці, хоць усеіх ду-
шаць зверху розныя
пошасці і злыдні».

Парознаму пісалі тэатразнаўцы і пра во-
бразаў Іраніска Пустарэвіча, у якім я высту-
паў у спектаклі каля дзясяці год.
Адны бачылі ў ім «фальстафускае» жыццё-
любства і непасрэднае «смаціцкае» дзе-
ла, а другія лічылі, нібы ў гэтым сцэніч-
ным вобразе «за п'янай вяселлю», зніжае
сацыяльнае сутнасць Пустарэвіча. Маскоўскі
крытык Д. Андрэеў пісаў, што гэта «па май-
стэрству лепшы вобраз спектакля».

Не мне меркаваць, які лепшы, а які горшы
вобраз у спектаклі. Аднак я шукаў у сакаві-
тым купалаўскім характары душы і душы драмы
селяніна, які, засланіўшыся маской «заўзятая
гуляк», горка перажывае свой цяжкі лёс. За
камедыяй вонкавай абалонкай героя хапе-
лася паказваць змучаную душу чыжына чала-
века, які стыхіі імяніцца да лепшай долі.
Якім Сарока не вярнуў Пустарэвіча, Пра-
нішчы проста не разумее прагрэўных ізаўла-
наўніка. І разам з тым Пустарэвіч з па-
тарай ставіцца да Выходаў.

Нагледзячы на гэтыя элементы, якія
ёсць у камедыі вобразе Пустарэвіча, ён не
здаецца мне лёгкадумным вяселлю.

Купалаўскі вобраз — не прыватны шчаслівы
эпізод у майма мастацкай біяграфіі, а спада-
рожнік творчага жыцця. І часта даводзіцца
з «акцёрскага запісніка» запісчыць для роз-
ных роляў купалаўскія шыры народны гукі,
дасціпную іронію, лагодную мяккую ўсмішку.
Я буду басконна вяртацца да невычэрпнай
крыніцы мастацкага харавата і жыццёвай
праўды, якімі ўзбаўляюцца пазіія і драматур-
гія нашага вялікага пісьменніка.

Паэзія Яны Купалы — гэта не проста добрыя высока-
мастацкія вершы. Гэта — апрача ўсяго — свосасаблівая гіс-
торыя жыцця беларускага народа з яго норавамі і звы-
чаямі, з яго думамі і спадзяваннямі, з яго барацьбой і
перамогай.

Міхал Ісаноўскі.

КУДЫ ЖЫЦЦЁ КЛІЧА

Ян СУДРАБАКЛАН

На дзіва хораша робіцца на душы, калі разгорнеш
вершы Яны Купалы і чытаеш іх радок за
радком. У іх і палынная гарочка і мед, сонца свабоды
і палёт смелай душы, саітанне новага жыцця і
расквіт творчых сіл народа. І кожны раз, калі чы-
таеш Купала, такое пачуццё, быццам размаўляеш
з самім беларускім народам.

Больш паўстагоддзя наздаў Янка Купала ўсплываў:
«Яццэ прывідае Алесі». Мінюла не так многа гадоў —
і пазіт засведчыў, што там, дзе стаў панскі двор,
себіт вольныя дружыны з ясным сонцам. Моцна гу-
чаў голас пазіа ў гды Вялікай Айчыннай вайны,
заклікаючы народ да барацьбы, выказаючы яго не-
сакрушальную волю да перамогі.

Янка Купала высока цаніў народную творчасць,
яму блізка былі Нямасар і Шаўчэнка, ён паспра-
ваў з нашым Раянісам і разам з ім заклікаў чэр-
паць нахваленне ў крыніцах пазіі, музыкі, мастацтва,
філасофскай думкі народа, усялячы развіваючы яго
традыцыі, ствараючы новую сучасную пазію. І ўсю-
ды і заўсёды ён пытаў, ці адпавядае новае паэзія
народа, ці прыносіць яму карысць, ці бярэжэ чысці-
ню яго нораваў і душы, ці заклікае да барацьбы за
вільні і волю. Народная жывая мова, ясная думка,
строгая і гнуткая форма, здаровы мараль, высокі
гуманізм, праслаўленне народа і мірнай творчасці
па-рэвалюцыйна прываблівае ў кнігах Яны Купалы.

Новы час, складаныя задачы, вялікія мэты патра-
буюць новых песняў. Як цяпер складаецца іх? Той,
хто правільна прачытаў Купала, можа даць адказ:
на старой аснове, на новым лад. Заходзяла буржуазія
пасылае сваіх пазіаў то ў вены адзіноцтва, то ў
нетыры мсты, то ў баю паліцыі і варты чла-
вечаненавісці. Залатыя ніці народных трады-
цый у іх парваныя.

І вось калі цяпер, у эпоху камунізму палётаў, абу-
джэння каларовых рас, станаўлення камунізму, а
разгортаю кніжку вершаў Яны Купалы, — зноў
звініць жалейка, простая і мядоўная, і ў ёй адчу-
ваецца нестаражына чароўнасць і глыбокая муд-
расць. Можа быць, больш, чым калі-небудзь, неаб-
ходны цяпер моцныя і ясныя норава, этыкі, дабра,
справядлівасці, прыжысці, пазіі. Патрэбны новыя
фарбы, новыя гукі, новыя словы, але вярнуцца шча-
сцю народнаму засталася аснова мастацтва.

Доўга будзе жыць Янка Купала. Малейна яго
нікала наперад, і тут нельга не ўспомніць яго вер-
ша «Якуба Коласа», складзенага амаль трыццаць
гадоў наздаў:

З думкаю — наперад!
З думкаю будучынай —
Туды, куды даляць,
Куды жыццё кліча.

Я. Купала на паражоде ў час паездкі ў Маневы на
марыну Т. Шаўчэнка (1939 г.).

У НАШЫХ ДУМКАХ І ПАЧУЦЦАХ

Кожны раз, калі падймаюся я
на танан канторы роднага саўза-
ча, мой позірк міжволі затрыма-
ліваецца на мемарыяльнай дош-
цы: «Тут у 1906—1907 гг. пра-
цаваў чорнарабочым народным
паэтам Беларускай ССР Янка Ку-
пала». І зноў ажывае ў майа
памці незабыўнае мінулае.

Калі я пачаў працаваць на
бровары ў мейсціну пана Лю-
банскага, то з першых дзён
звярнуў увагу на Янку Купала.

ці Янука, як яго называлі ўсе.
Ён з паваяга адносіўся да рабо-
чых, любіў слухаць іх расказы
аб сваім жыцці, сам дзяліўся з
намі сваімі думкамі.

Па вечарах, пры святле лу-
чыны Я. Купала чытаў нам свае
першыя вершы аб цяжкім жыц-
ці беларуса. За сэрца браў
яны. Ведаў малады пазіт нашы
думкі і спадзяванні, разумее,
які цяжкі жыццё працоўнаму лю-
ду. Ды і сам Янука, працуючы
на бровары, «зазнаў там такога

пекла, якога яшчэ дагэтуль не
меў».

Разам з намі ён па 14 і
больш гадзін кожны спіну па па-
на, да дна зведзў цяжкую фі-
зічную працу, штрафы, адзек.
І ў пазіа нараджаўся гнейны
прагонт супраць драпежнай экс-
плуатацыі народа.

Мне часта прыходзіцца рас-
казаць школьнікам, моладзі аб
незабытых сустрэчах з родным
песняром. І заўсёды я пад-
крэслваю, што мары пазіа
здзяйсніліся ў нашай краіне.
Жыў бы Янка Купала, прыехаў
бы ён да нас і не пазнаў бы
Якімоўшчыны. Колькі новага
учэбчы бы наш зямлякі А
больш за ўсё ён нарадаваўся б
таму, што, мы — сапраўдныя
гаспадары свайго лесу, свайго
шчасця. Наш саўтас «Якімоў-
шчына» — вялікая багатая га-
спадарна. Дзеці былых батракоў
пана Любанскага навучыліся
умела весці яе, умела вынары-
стоўваць галоўнае сваё багац-
це — зямлю.

У дастатку, культуры жы-
вучы са свайго лесу. Многія
справілі пладуна наваесце, у
дамах электрычнасць і радыё,
добрае мбылі. І яшчэ — нігі.

Амаль у кожным доме
нігі. І срод іх — то-
мікі Яны Купалы. Рабо-
чы саўтас з вялікай лю-
боўю і пашанай адносіцца
да спадчыны свайго пе-
няра.

А. ТЫНЬКІН,
ніжар вёскі Якімоўшчына
Маладзечанска раёна.

ЯРКА, ПРАНІКНЕНА

Мне цяжка сказаць, чаму так
завялічваюцца, так запамінаюцца
творы Яны Купалы.

Справа, мусіць, у тым, што
Янка Купала не выдумляў свае
творы, а гаварыў заўсёды аб тым,
што хвалюе народ, працоўнага
чалавека, выказваў іх думкі і па-
чутці. Чытаеш дарэвалюцыйныя
творы пазіа і ўзнімаеш сабе, як
жыў тады чалавек, працы, якім
горкім было яго лёс. А як яры,
пранікнёна агляе Янка Купала
наша сонечнае жыццё, як натхні-

на паказвае ён стваральную пра-
цу свайго чалавека. Адна толь-
кі пазіа «Над ракой Арэсай» рас-
крывае перад намі цэлы свет дру-
жнай калектывнай працы.

Такія творы пазіа, як пазіа
«Над ракой Арэсай», асрышы «А-
лесі», «Алесь», «Я калгасніца ма-
лада» і іншы, сугучылі са мной
сэрцам і напачылі на нас на
новы працоўны погляд.

П. БЯЛЫСЦІ,
слесар Мінскага завода ме-
талічных вырабаў.

Вобразы купалаўскай драматургіі. Яны натхнілі
многіх выдатных актёраў беларускага тэатра
Л. Рымашэўскага, Р. Кашанінічава, Г. Глебава і В. Па-
нонава, В. Пола і А. Лагоўскага, Л. Маціскава,
У. Дзялёўскага і А. Труса. Стварэння імі чужо-
й сцэнічнай партыі герою купалаўскай «Пес-
няўшчыны» і залаты фонд савецкай культуры.

над слямі жывучым жыццём...

Па ўсёй Беларусі коціцца песня народнага паэта, верш яго імчыцца над гарадамі і калгасамі, праходзіць магутныя лясны і гушчары, крануць новай культурай, далёка ідзе за межы рэспублікі, і адклікаюцца яму галасы яго сяброў і саратнікаў — паэтаў усіх краёў нашай Радзімы, праслаўляючы неўміручы савецкі народ.

Мікалам Ціханаў.

Іван Купала.

Кто там ёсць — ніколі не забуду
Але што існаваў маёй;
Кто рэчар быў высакіх мей,
Кто вораг быў мучаўства і адвуду.

Кто маві бліжэйшай граві
Імні алмаз і вайна і дэвілі,
Браты — карады паціваці дыва
Маві, як швейка наш колісь евід.

Кто нас увіва казмічнае новажыці
Сведзіла рабавіцкіх рукі —
І ўвечнае наш Івану і вайні,
Іх абраз бліжэйшай крэмліці.

28/47 М. Рубіновіч.

У ВЯНОК ПЕСНЯРУ

АД ДНЯПРА ДА БЕЛАВЕЖЫ

Яго песня — гоман бору,
Беларускіх рэк гамонка.
Яго песня — шалест зораў,
Ручаіх брукіх званічкі.

Яго песня — скарга людю,
Што які гарбаві па пана.
Яго песня — самітуды
Гусярковы на кургані.

Яго песня — гімн народа,
Бліскі вясёлых калароваў.
Яго песня — похад родны
Надзімаючых раяч новых.

Яго песня — партызанка,
Беларускіх іспітунцаў зброі,
Падвадзкая заранка.
Кліч — наперад! — для герояў.

Ад Дняпра да Белавені —
Шчырае спадчынае паэта
Вечна новае, вечна савецкае
Будзе з намі песня гэта.
Кастусь ШАВЕЛЬ

ПАЧАТАК

Я ні разу не бачыў Купала.
І ўсё жыццё буду шкадаваць
аб гэтым. Я не ўяўляю, як ён
гаварыў, чытаў вершы, як ён
набываў на яго прыгожы твар
усмешка, як ён выгледваў, калі
думаў, ці смаяўся, ці гневаўся.
Хаджу і хаджу ў музей,
хоць даўно знаваў мяне кожная
рэліквія, эмішчана там. Але
што ж музей? Ці са скульптура і
жывапіс, якімі б дасканалымі
яны ні былі, могуць здаволіць
прагу бачыць жывога чалавека,
Купала?

Кнігі даюць больш, Купала-
выя кнігі...
Я бярэ ў рукі першы том
новага збору твораў паэта... Добра
выдадзена! Водка — чыста,
яна, шрыфт — выразны, зноў
ж — партрэт харошы. Маюча
брошавую папку на лідэры-
не, перачытаваць выхадзіла да-
дзена... І ўсё гэта — зноў.
Над падмануць сябе крышчу,
адціраючы той жадавы момант,
калі разгарну том на 25-й
ці адразу стай старонцы і адчу-
ю, як ударыць у сэрца гарача-
ка хваля... Так бывае заўжды,
калі сустрэчаеш з сапраўдным
паэзіяй...

Паэзія Купала, творы з пера-
шага тома! Чаму здаваўся мена-
віта пра іх, ведоўчы, што дзе-
сяці паперы дае — і «Курган»,
і «Дня і а», і «Алесь», і шмат
што іншае з шэдэўраў белару-
скай паэзіі?

У першым томе — тое, з ча-
го пачынаўся Купала. Першая
прыступка. Першы маналіт, на
які лягчы наступныя глыбы...
Можна павіна быць ён!

Адзіна з крыжальцаў маналі-
та — верш «Мужык». Пера-
чытаваць верш і адчуваўся
спілы юнак з высокім ілбом і
удумлівым вачыма, адноў у
некалькіх строках падаць энцы-
клапедыю жыцця беларускай
вёскі паднявольнай пары. Я ба-
чу абяздоленнага свайго суай-
чынніка, які «вечна ары, сее» і
«святая радка калі знае»... Я
бачу ягоных дзяцей, якія «гале-
юць без хлеба», і жонку, што
ходзіць у «падзёртыя чараві-
ках». А як ён гаворыць? «Не
хадзіць глады мой язык». Як
лечыцца? «Як хвор ды бездэн
— сам бяруся лячыць себе: я
чараўнік». І ён выгледваў бы
зусім прыгожым, прынятым
горама, каб не той здзіўляючы,
пагрозы сарказма — «бо я му-
жык, дурны мужык», што за-
канамерна выліваецца ў хвалю-

СВЕТ ХАРАКТВА І ПРАЦЫ

Вялікі паэт — гэта заўсёды су-
часны нам, паэт. Глыбокае і поў-
нае даследаванне сэрца свайго
сучасніка дазваляе яму гаварыць
за многія якіх беларусаў мі-
нуўшчыны так, што яна становіцца
поруч з уяўленнем і з душою
далёкага па сабе патомка.

Такі паэт, добра ведаючы, што
ёсць у ім самі і што адбываецца
заколот яго, свабодна заглядае
у будучыню, адчувае яе рэаль-
насць, які сёва сённяшняе існа-
ванне, і жыць у наступным і для
наступнага.

Ніводнаму, нават самаму магут-
наму розуму не ўдалося яшчэ да-
сюль разгадаць, колькі нажыт-
ных дзяў і магчымасцей толькі у са-
бе наша зямля. Кожны год яе
нетры ўсё шырэй і гасцінней рас-
крываюцца перад працавітаю ру-
кою, радуючы чалавека то новы-
мі пластамі руды, то буйнымі
фантазмамі гайочнай вады, то рос-
сыпай найдаражэйшых самацвэтаў.
Там думаецца, перачытаючы —

каторы раз! — Купала. Разгорт-
ваеш том і адразу ж папугнае
цабе патах жыцця, несучы бага-
цце пазнання, навуку, мужнасць,
голас наўдзяўнага прадбачання
і абавязкова — свежасць яшчэ
нубачнага, неадчутага. Раптам
тыя радкі, што ведаеш напаміць
з маленства, паварочваюцца да
цабе абліччам незвычайнай і зусі-
м незвычайнай красы. Радаснай
навой зноў абдымае цябе паэзія,
які да часу прывітаўшы яе ад-
шодраці саві, ад таго, што бо-
вучы глыбей і скажы паўні, чым
зольна прыняць за адзін раз ча-
лавецкае сэрца. Чым болей такіх
цудоўных нечаканак пакідае ён
нам, тым болей перастае ён
памеры паэтычнай планетны, пера-
твараецца ў неабходны паэтыч-
ны свет.

Многія пакаленні людзей доў-
гія які будучы дзіцяці і рада-
ваці свету хараства, мужнасці і
працы, які носьці прастае і род-
нае імя — Янка Купала.

Максім ЛУЖАНІН.

З розуму. Яснае мысленне,
железная логіка захаліла мяне
у гэтым, як і ў іншых, паэтыч-
ным творы.

І — сэрца паэта...
Я ўяўляю, як балела яно,
калі паэт «назвараў» тое дзі-
цё, пра якое гаворыць: «Я біла-
скае сэрца Янкі, калі ён не ты-
трываў, скапіў аловак і («а бе-
ларусы ж нікога не маюць») на-
кадаў радкі, у якіх пажадаў
паказаць, «крыкнуць», заступі-
цца!»

Верш — аб галоўным; ён аб
народзе і за народ.
Адзіна, несакуршальны кры-
шталь маналіта... Адна лекцыя з
купалаўскай акадэміі твор-
часці...

А колькі можна дзіцяці да-
скажыцца такіх вершаў з па-
чатковага тома, як «А хто там
ідзе?», «Я не для вас...» і
мужык-беларусы. «Гэта юнак,
што жыў Беларусі», «Паэзія»,
«Я не паэта», «Там»!

Чараўнічым талентам і не-
паўторнай сілай уздымаючы на
душы змагацца і працаўнікоў
вадоду чалавек, якога чужы
бачыць народ!

Будзіка ЛОСЬ.

НАД ВОЛГАЙ

Усё! Наўрад ці знойдзецца ў
Татары чалавек, які не ба-
чыў бы ў Усёнах горах, ці не
быў бы знаёмы з імі па
чутках. Што датычыць нас,
казанцаў, дык мы не мо-
жам уявіць свайго горада
без іх. Як волат, падпера-
заны сярэбраным поясам —
Волга, стаіць Усёна неўмі-
ручым вартавым лаварот
Казані, і той, хто хоць раз
пабачыўся з ім, не забудзе
вельмі і спакойнай прыга-
жосці яго да канца дзён
свайх.

З вяршыні Усёна любя-
ваўся лясцістым волжскім
прасторамі, раскінутым пе-
рад ім панарамам стара-
жытнага горада з белым
мураваным крамлём і
стройным слізам вёжы
Суомбека Аляксандр Міка-
лаевіч Радзішчаў. Падобна
прыказання і пасярэду раў-
нінай Украіны Тарасу Ра-
горавічу Шаўчэнку, карціна
якога з краўдзім сяла
Верхні Усёна захоўваецца
ў Кіеўскім музеі паэта.

Лістапад 1941 года. На
абодвух берагах Волгі ў
чаканні пераправы выцяг-
нуўся доўгі хвост машын,
падоў, людзей. Стары, за-
служаны ларом «Валгар»
дні і ночы называў хадзіць
паміж Казанню і Усёнамі,
але няк не можа справіцца
з чарговым дасягненнем.

Вось што расказвае ды-
рэктар печнічынскага
млыназавода, цяпер пенсія-
нер І. Накшын:
— У сонечным пакоі, дзе

на беразе Волгі, насупраць
Казані.
У адзін з такіх дзён у
пошукі бензіну для машы-
ны Іван Дамінікавіч накі-
раваўся на печнічынскі
млыназавод. Прыгаводзі-
тыя далёкія часы, былі га-
лоўны тэхналаг завода Са-
хаб Салахутзінаў расказ-
вае:

— Вечарэла, калі ў кабін-
ет дырэктара ўвайшоў па-
жылы чалавек. Спярэдняга
росту, твар адкрыты, вельмі
много Рагаварыўся.

Калі даведзілі, што чапа-
ваў слухаў паэта Ян-
ка Купала і што ён ён у
Казань, мы ўсе разам з ды-
рэктарам Іванам Якаўлеві-
чам Накшыным пачалі
спраць яго застанца ў нас.
Іван Дамінікавіч доўга
задумна глядзеў у акно на
Волгу, потым раптам шыро-
ка ўсміхнуўся і працягнуў
руку дырэктару: «Добра,
угаварылі, дзякуй, спры-
таеся ў вас».

Гэта было 13 лістапада.
З гэтага дня пачынаецца
печнічынскі перыяд жыцця
паэта.
Нам прыйшлося сустрацца
і пагаварыць з печнічын-
цамі, якіх ведалі паэта, з
яго казанскімі сябрамі і
знаёмымі.

Вось што расказвае ды-
рэктар печнічынскага
млыназавода, цяпер пенсія-
нер І. Накшын:
— У сонечным пакоі, дзе

на беразе Волгі, насупраць
Казані.
У адзін з такіх дзён у
пошукі бензіну для машы-
ны Іван Дамінікавіч накі-
раваўся на печнічынскі
млыназавод. Прыгаводзі-
тыя далёкія часы, былі га-
лоўны тэхналаг завода Са-
хаб Салахутзінаў расказ-
вае:

— Вечарэла, калі ў кабін-
ет дырэктара ўвайшоў па-
жылы чалавек. Спярэдняга
росту, твар адкрыты, вельмі
много Рагаварыўся.

Калі даведзілі, што чапа-
ваў слухаў паэта Ян-
ка Купала і што ён ён у
Казань, мы ўсе разам з ды-
рэктарам Іванам Якаўлеві-
чам Накшыным пачалі
спраць яго застанца ў нас.
Іван Дамінікавіч доўга
задумна глядзеў у акно на
Волгу, потым раптам шыро-
ка ўсміхнуўся і працягнуў
руку дырэктару: «Добра,
угаварылі, дзякуй, спры-
таеся ў вас».

Гэта было 13 лістапада.
З гэтага дня пачынаецца
печнічынскі перыяд жыцця
паэта.
Нам прыйшлося сустрацца
і пагаварыць з печнічын-
цамі, якіх ведалі паэта, з
яго казанскімі сябрамі і
знаёмымі.

Вось што расказвае ды-
рэктар печнічынскага
млыназавода, цяпер пенсія-
нер І. Накшын:
— У сонечным пакоі, дзе

на беразе Волгі, насупраць
Казані.
У адзін з такіх дзён у
пошукі бензіну для машы-
ны Іван Дамінікавіч накі-
раваўся на печнічынскі
млыназавод. Прыгаводзі-
тыя далёкія часы, былі га-
лоўны тэхналаг завода Са-
хаб Салахутзінаў расказ-
вае:

— Вечарэла, калі ў кабін-
ет дырэктара ўвайшоў па-
жылы чалавек. Спярэдняга
росту, твар адкрыты, вельмі
много Рагаварыўся.

Калі даведзілі, што чапа-
ваў слухаў паэта Ян-
ка Купала і што ён ён у
Казань, мы ўсе разам з ды-
рэктарам Іванам Якаўлеві-
чам Накшыным пачалі
спраць яго застанца ў нас.
Іван Дамінікавіч доўга
задумна глядзеў у акно на
Волгу, потым раптам шыро-
ка ўсміхнуўся і працягнуў
руку дырэктару: «Добра,
угаварылі, дзякуй, спры-
таеся ў вас».

Гэта было 13 лістапада.
З гэтага дня пачынаецца
печнічынскі перыяд жыцця
паэта.
Нам прыйшлося сустрацца
і пагаварыць з печнічын-
цамі, якіх ведалі паэта, з
яго казанскімі сябрамі і
знаёмымі.

Вось што расказвае ды-
рэктар печнічынскага
млыназавода, цяпер пенсія-
нер І. Накшын:
— У сонечным пакоі, дзе

на беразе Волгі, насупраць
Казані.
У адзін з такіх дзён у
пошукі бензіну для машы-
ны Іван Дамінікавіч накі-
раваўся на печнічынскі
млыназавод. Прыгаводзі-
тыя далёкія часы, былі га-
лоўны тэхналаг завода Са-
хаб Салахутзінаў расказ-
вае:

— Вечарэла, калі ў кабін-
ет дырэктара ўвайшоў па-
жылы чалавек. Спярэдняга
росту, твар адкрыты, вельмі
много Рагаварыўся.

Калі даведзілі, што чапа-
ваў слухаў паэта Ян-
ка Купала і што ён ён у
Казань, мы ўсе разам з ды-
рэктарам Іванам Якаўлеві-
чам Накшыным пачалі
спраць яго застанца ў нас.
Іван Дамінікавіч доўга
задумна глядзеў у акно на
Волгу, потым раптам шыро-
ка ўсміхнуўся і працягнуў
руку дырэктару: «Добра,
угаварылі, дзякуй, спры-
таеся ў вас».

Гэта было 13 лістапада.
З гэтага дня пачынаецца
печнічынскі перыяд жыцця
паэта.
Нам прыйшлося сустрацца
і пагаварыць з печнічын-
цамі, якіх ведалі паэта, з
яго казанскімі сябрамі і
знаёмымі.

Вось што расказвае ды-
рэктар печнічынскага
млыназавода, цяпер пенсія-
нер І. Накшын:
— У сонечным пакоі, дзе

на беразе Волгі, насупраць
Казані.
У адзін з такіх дзён у
пошукі бензіну для машы-
ны Іван Дамінікавіч накі-
раваўся на печнічынскі
млыназавод. Прыгаводзі-
тыя далёкія часы, былі га-
лоўны тэхналаг завода Са-
хаб Салахутзінаў расказ-
вае:

— Вечарэла, калі ў кабін-
ет дырэктара ўвайшоў па-
жылы чалавек. Спярэдняга
росту, твар адкрыты, вельмі
много Рагаварыўся.

Калі даведзілі, што чапа-
ваў слухаў паэта Ян-
ка Купала і што ён ён у
Казань, мы ўсе разам з ды-
рэктарам Іванам Якаўлеві-
чам Накшыным пачалі
спраць яго застанца ў нас.
Іван Дамінікавіч доўга
задумна глядзеў у акно на
Волгу, потым раптам шыро-
ка ўсміхнуўся і працягнуў
руку дырэктару: «Добра,
угаварылі, дзякуй, спры-
таеся ў вас».

Гэта было 13 лістапада.
З гэтага дня пачынаецца
печнічынскі перыяд жыцця
паэта.
Нам прыйшлося сустрацца
і пагаварыць з печнічын-
цамі, якіх ведалі паэта, з
яго казанскімі сябрамі і
знаёмымі.

Вось што расказвае ды-
рэктар печнічынскага
млыназавода, цяпер пенсія-
нер І. Накшын:
— У сонечным пакоі, дзе

на беразе Волгі, насупраць
Казані.
У адзін з такіх дзён у
пошукі бензіну для машы-
ны Іван Дамінікавіч накі-
раваўся на печнічынскі
млыназавод. Прыгаводзі-
тыя далёкія часы, былі га-
лоўны тэхналаг завода Са-
хаб Салахутзінаў расказ-
вае:

— Вечарэла, калі ў кабін-
ет дырэктара ўвайшоў па-
жылы чалавек. Спярэдняга
росту, твар адкрыты, вельмі
много Рагаварыўся.

Калі даведзілі, што чапа-
ваў слухаў паэта Ян-
ка Купала і што ён ён у
Казань, мы ўсе разам з ды-
рэктарам Іванам Якаўлеві-
чам Накшыным пачалі
спраць яго застанца ў нас.
Іван Дамінікавіч доўга
задумна глядзеў у акно на
Волгу, потым раптам шыро-
ка ўсміхнуўся і працягнуў
руку дырэктару: «Добра,
угаварылі, дзякуй, спры-
таеся ў вас».

Гэта было 13 лістапада.
З гэтага дня пачынаецца
печнічынскі перыяд жыцця
паэта.
Нам прыйшлося сустрацца
і пагаварыць з печнічын-
цамі, якіх ведалі паэта, з
яго казанскімі сябрамі і
знаёмымі.

Вось што расказвае ды-
рэктар печнічынскага
млыназавода, цяпер пенсія-
нер І. Накшын:
— У сонечным пакоі, дзе

на беразе Волгі, насупраць
Казані.
У адзін з такіх дзён у
пошукі бензіну для машы-
ны Іван Дамінікавіч накі-
раваўся на печнічынскі
млыназавод. Прыгаводзі-
тыя далёкія часы, былі га-
лоўны тэхналаг завода Са-
хаб Салахутзінаў расказ-
вае:

— Вечарэла, калі ў кабін-
ет дырэктара ўвайшоў па-
жылы чалавек. Спярэдняга
росту, твар адкрыты, вельмі
много Рагаварыўся.

Калі даведзілі, што чапа-
ваў слухаў паэта Ян-
ка Купала і што ён ён у
Казань, мы ўсе разам з ды-
рэктарам Іванам Якаўлеві-
чам Накшыным пачалі
спраць яго застанца ў нас.
Іван Дамінікавіч доўга
задумна глядзеў у акно на
Волгу, потым раптам шыро-
ка ўсміхнуўся і працягнуў
руку дырэктару: «Добра,
угаварылі, дзякуй, спры-
таеся ў вас».

тут жа вучылі напамінь.

На жаль, нумары газет тых
гадоў не захаваліся.

А вось што расказвае
стары рабочы, — сталар
Аляксандр Аляксандравіч
Вархамееў:

— У той час я быў
старшынём былавой камі-
сіі. Іван Дамінікавіч часта
распытваў мяне пра нашы
справы. Быў у тады мала-
ды, вопытны рабочы з лю-
дзьмі, вядома, някава не
меў. Няк у пасляку спат-
рэбіўся арганізаваць збор
цёплых рэчэй для франта-
вай і грошай на танкавую
калоны. Як пачаць, з ча-
го, розуму не дабру. Па-
куль я раздумваў, сядзеў
на верстаку, у цях увай-
шоў Іван Дамінікавіч. У
яго звычайная была —
кожны дзень прыходзіць
да нас, пагаварыць пра
жыццё, пра фронт.

— Што, дзе, гадава
павесіць? — спытаў ён у
мяне.

Я яго «дэдама» называў,
вось і ён жартам пачаў
адказваць мне тым жа.
Расказаў я яму пра свой
клотат. Ён задумаўся, а
потым даў мне шмат каш-
тоўных парад. Ды і сам
уключыўся ў работу камі-
сіі. Добра мы тады напра-
валялі, шмат сабралі і рэ-
чэй, і грошай. Пра нашы
поспехі напісалі ў газеце,
а ўрад праслаў узяццю
тэстэраў.

На прастату і чалавеч-
насці, паэта печнічынцы
адказвалі сардэчнасцю і
клотатамі. Запачалі ў го-
сі, кожны тыдзень лалі
дзень, чым маглі памагалі
ў гаспадары. Але сіллі
па натуре, паэт стараўся
не дакучаць людзям прос-
бамі.

Г. ШАРАФУДЗІНАУ,
задачы аддзела па-
рысавання і мастацтва
Татар-
стан.

І тыя парасткі, што пачалі расці
і вырастаць на беларускай ніве,
гэта парасткі, пачаткі яны дала
паэзіі Янкі Купала. Беларускі
Парнас убагаціўся паэзіяй, якія
свайой паэзіяй эсэяічнай нават па-
за межамі свайой сацыялістычнай
Радзімы. Спадчына стала багатай,
грунтоўнай, проста неабходнай.
Аснова яе — творчасць Янкі Ку-
пала і Якуба Коласа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Творчасць Янкі Купала заўсё-
ды будзе на ўзбярэжжы народа.

Дні паэта ў Печнічах
былі вельмі насычанымі. Ён
у гэты прыймаў вядзе вялі-
кую работу ў Беларускай
Акадэміі навуц, піша дзе-
сяткі патрыястычных вершаў
і публіцыстычных артыку-
лаў, якія, друкуючыся,
«Правда», «Известия»,
«Красная звезда», у фран-
тавых і партызанскіх та-
зетах. Верш Янкі Купала
«Беларускі партызан»
увоўсё — 1941 года аб-
шоў усе акупіраваныя во-
ра